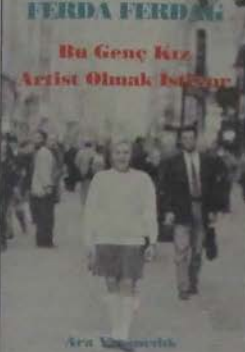

sinemanın türkçesi

BU GENÇ KIZ ARTİST OLMAK İSTİYOR!

Geçen sayımızda yer verdiğimiz 'Nasıf Artist Olabilirsiniz' adlı kitap içeriğiyle pek ilgili olmasa da isminin çarpıcılığıyla bir talebi karşılamayı vaat ediyordu.

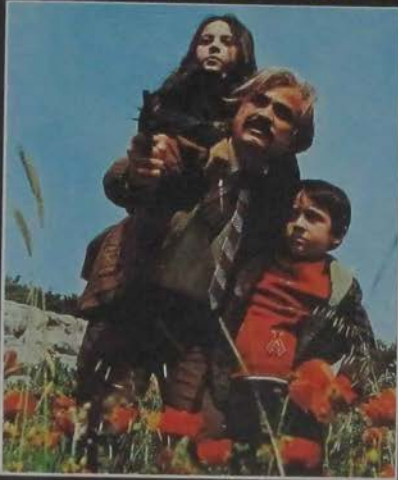
Yeşilçam bütün sağlıksız yapısına rağmen pek çok insan için bir cazibe merkezliydi. Girmesi kolaydı belki ama orada sanat yapmak pek böyle değil. Kendine özgü kuralları vardı Yeşilçam'ın ve ona uyum sağlayamayanların barınmasına imkan yoktu. Hangi branştan olursa olsun (yönetmen, senarist, oyuncu vb) hiçkimse, oranın kurallarına taviz vermeden ayakta kalamıyordu.

Artık genç olmadığı bir dönemde yazdığı Bu Genç Kız Artist Olmak İstiyor'da kendi kişisel tarihini anlatıyor Ferda Ferdağ. Kimi mektuplar, anılar, resimler giriyor anlattıklarının arasına. Tiyatroda daha iyi bir yere gelebileceksen sinema sevdasına kapılmış. Oyunculuksa oyunculuk, güzellikse güzellik. Ama hayat, kız kardeşi Sevdâ Ferdağ kadar gümüyor ona. Starlığı isterken karakter oyunculuklarıyla yetiniyor. Atif Yılmaz'ın *Seni Seviyorum*'ün da tuvaletçi 'Sanı Gönül', *Kırık Bir Aşk Hikâyesi*'nde emekliye ayrılan öğretmen, onu hatırlayabileceğimiz son dönem rollerinden bazıları.

Yeşilçam'ın içine çektiği ama yalnızca mutsuzluğa götürdüğü hassas Ferda ahir ömründe bütün kuskünüğü, maddi manevi tatminsizliği, hayal kırıklığı, kırgınlığı ve yılların acısıyla adeta sessiz çığlıklar atıyor. Bu bölük pörçük kişisel tarihten nesnel tarihe de bir şeyler çıkarmak gerek elbet.

A'dan Z'ye yeşilçam

İŞLETMECİLERLE SANSÜR ELELE

UĞRAS Ölürden Ötesi Yok

HİDAYET PELİT MIHRICAN BAHAR

siniptisin" dedi. "Elbette sinirliyim," dedim, "haksızlık yapıyorsunuz." "Yahu," dedi "bizde Türk halkı kırasını ayın biri oldu mu öder. Senin filminde adam kiralarnı ödeyemediği için sokağa atılıyor. İlaçlarını alamamışlar, çocuklar aç, meyve yiyemiyorlar. Bizde böyle vatandaşlar yok."

"Nerelesin?" dedim, "Çankırı'yım," dedi. "Gidelim Çankırı'ya, komşularına sor bakalım. Sen belki memursun maaş alıyor, ayarlıyorsun. Ama ayarlayamayantar var. Apartmanlar dışında yoksul bir sürü insan var. Bunların farkında değilsiniz. Borçla harçla geçinmeye çalışanlar var," dedim. Bunun üzerine "seni git hava al bir saat sonra gel," dedi.

Geldim. Bir yazı yazmışlar. Filmden olmadığı halde "şu şu sahnelerin çıkarılmasını istiyoruz" diye imzalamışlar. "Git" dediler "filmini yetiştir." Uçak biletim de ayarlamışlardı. Bunu da yaptılar. O yazıyı niye yazıyorlar? Yani tetkik etmişler de, sahneler varmış da, hepsi üç kağıt. Görevlerini yapmış oluyorlar güya. Ama rüşvet yemediler, benî böyle hırslı görünce belki... (Yapımcı Yönetmen Hidayet Pelit'ten)

Birkaç ayak vardı Yeşilçam'da. 'Lüks ayağı', 'Lale ayağı' vb. Beş kişinin tekelindeydi. Bunlar sinemaları kiralarlar yahut bağlarlar; Adana işletmesi şuna bağlıdır, İzmir bilmem kime... Bunların dışında film yapan insanlara salon vermezler. İmkânsız!

Sansürü de etkiliyorlardı. Kendi dışındaki filmler girmesin diye sona bırakıyorlar, sansür de o adamlarinkini öne alıp, izlemeden onay veriyor... Başkalarınınki oyalanır oyalanır, kuşa çevrilir, ancak Mayıs ayından sonra tekrar görüşülüp kabul edilir. O tarihte de zaten vizyon yok, sinema bulamazsın. Sinemamız böyle ilerleyememiştir. Hep sansürle, o beş altı kişinin çıkarları yüzünden. Buna şahit de oldum. 1973 yılında çektiğim Uğras filmi gösterime sokabilmek için sansürden bir türlü 'ölür' alamıyordum. Dayanamadım Ankara'ya gittim. O gittiğim gün de film oynayacak diye ilan edilmiş. Nerede toplanıyorlar biliyor musunuz? Ankara İşletmeciler Lokali'nde. Yani işletmecilerle sansür heyeti iç içe. Gittim baktım, orada yemek yiyorlar, viski içiyorlar. O ayakların Ankara'daki işletmecileri var ya onlardan biri geliyor, koridorda bekleyen film kutularına tekme vuruyor: "Yahu şu itoğlu itlerin filmleri yok mu, Türk sinemasını berbat ediyorlar. Bunlar zaten sansürden geçmez."

Sonra da, ismini vermeyeyim, büyük ayak sahiplerinden biri için, "Falancanın filmi geldi, yarın 20 sinemada birden oynayacak, ne yapacak bu adam sansürsüz, bugün anayın gelmesi lazımdı, gelmedi," diyor.

Sansür heyetinden diyorlar ki "ha o falancanın filmi, onda bir şey yoktur, siz geçmiştir diye bildirin."

Bunları duyunca tepem iyice attı. Cebimden bir 50 lira ayarladım. Götürdüm masalarının üstüne parayla senaryoyu attım. Dedim ki "şu senaryoda sizin imzalarınız var, ayısınımı çektim. Beş kişisiniz, size nüşvet. Bu kadar açık. Viski de alabilirsiniz. Ama benim yol param da orada. Film bu akşam Zeytinburnu'ndaki yazlık Yeşilçam sinemasında oynayacak, parayı da onlardan borç aldım," dedim. "Ne yapacaksın yani?" dediler. "Yakacağım," dedim "kendimi de hepinizi de yakacağım. Bu kadar adaletsizlik olmaz, sizi etkiliyorlar."

"Paramı al" deyip, toplayıp verdiler. İşçileri Bakanlığı temsilcisi "sen çok"